

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

21 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda,

examinând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Janu Anatolie în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 iulie 2020, în cauza penală în privința lui,

Savițchii Bogdan xxxxx, născut la xxxxxx, originar și domiciliat în xxxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 02.03.2020– 29.05.2020;

Instanța de apel: 27.06.2020-15.07.2020;

Instanța de recurs: 29.10.2020–21.04.2021.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Bălți, sediu Central din 29 mai 2020, Savițchii Bogdan, a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal și în baza acestei legi, prin aplicarea prevederilor art.70 alin.(3), art.79 Cod penal și art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, i s-a stabilit o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni.

În temeiul art.90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 1 an, cu condiția ca în această perioadă să nu comită alte infracțiuni și să nu-și schimbe domiciliul/reședința fără consimțământul serviciului de probațiune din raza domiciliului.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Savițchii Bogdan la data de 17 decembrie 2019, ora 22:00, acceptând propunerea minorului Belous Serghei, care l-a instigat să participe la comiterea unui huliganism cu aplicarea violenței față de minorul Dabija A., a mers împreună cu minorii Moscaleț Daniil, Revenco Iurie, Curici Nichita, în adiacenta apropiere de imobilul xxxxxxxxx, lângă o bază de termopan, loc care conform art.131 din Codul penal se atribuie la loc public, unde Belous Serghei a adus cinci obiecte asemănătoare cu bâte din lemn, pe care le-a înmânat acestora, după care, din intenții huliganice, dând dovadă de o obraznicie deosebită, manifestată printr-o vădită lipsă de respect față de societate, ignorând circumstanțele cu caracter public ce asigură o ambianță liniștită în societate, prin

încălcarea într-un mod grosolan și demonstrativ a ordinii publice, bazată pe respectarea normelor de drept și conviețuire socială, care asigură securitatea publică și liniștea persoanelor, au iscat un conflict cu minorii Dabija A. și Cambura I., în cadrul căruia au aplicat violență cu mâinile, picioarele și bâtele din lemn, după cum urmează: minorul Belous Serghei i-a aplicat o lovitură cu o bâtă din lemn lui Cambura I. și lui Dabija A. în regiunea umărului, după care ultimii au început să fugă, iar minorul Moscaleț Daniil a fugit după ei cu o bâtă din lemn în mână pentru a-i speria, însă nu i-a ajuns, astfel existând un pericol real de aplicare a violenței fizice de către el față de acești minori cu un obiect din lemn. Ulterior, deoarece Dabija A. nu a reușit să fugă departe din cauza că, minorul Belous Serghei i-a pus piedică, acesta a căzut jos la pământ și în acest moment, minorii Belous Serghei, Savițchii Bogdan, Revenco Iurie, și Curici Nichita i-au aplicat ultimului mai multe lovituri cu bâte din lemn și cu picioarele peste mâinile și picioarele lui Dabija A., și anume: minorul Belous Serghei i-a aplicat o lovitură cu piciorul în regiunea mâinilor și o lovitură cu o bâtă din lemn peste picioare, minorul Curici Nichita i-a aplicat două lovituri cu o bâtă din lemn peste picioare, minorul Revenco Iurie i-a aplicat două lovituri cu o bâtă din lemn peste picioare, iar minorul Savițchii Bogdan i-a aplicat mai multe lovituri cu picioarele peste picioarele acestuia, după care toți cinci minori au fugit de la locul comiterii infracțiunii, aruncând din mers bâtele din lemn în diverse locuri nestabilite, cauzându-le astfel părților vătămate Dabija A. și Cambura I. dureri fizice. Ca consecință a acțiunilor ilicite ale minorilor Belous Serghei, Savițchii Bogdan, Revenco Iurie, Curici Nichita și Moscaleț Daniil, și conform raportului de expertiză judiciară nr. xxxxxx din xxxxxx, la Dabija A. s-au depistat vătămări corporale sub formă de: echimoze în regiunea la crista iliacă pe stânga, posterior cot stâng, suprafața laterală a ambelor coapse 1/3 medie; edem posttraumatic în regiunea parietaloccipitală pe dreapta, care au fost produse prin acțiunea traumatică cu obiecte contondente, posibil în circumstanțele indicate supra, și se califică ca vătămare neînsemnată. Localizarea și caracterul leziunilor exclud posibilitatea formării lor prin cădere din poziție ortostatică și sau prin automutilare, iar conform raportului de expertiză judiciară nr. xxxxxx din xxxxxxxx, la Cambura I. s-au depistat vătămări corporale sub formă de: excoriații în regiunea antebrațului drept și scapulei pe dreapta, care au fost produse prin acțiunea traumatică cu un obiect contondent, în circumstanțele indicate supra, și se califică ca vătămare neînsemnată. Localizarea și caracterul lor exclud posibilitatea formării lor prin cădere din poziție ortostatică și nu sunt caracteristice pentru o automutilare.

Prin acțiunile sale Savițchii Bogdan a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal – *huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, cu aplicarea obiectelor pentru vătămarea integrității corporale sau a sănătății, comis de două sau mai multe persoane.*

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apeluri de către:

- procurorul în Procuratura Bălți, Olesea Cebotari, care a solicitat casarea parțială a sentinței primei instanțe în latura pedepsei.

- avocatul Janu Anatolie în interesele inculpatului Savițchii Bogdan, care a solicitat casarea sentinței primei instanțe în latura pedepsei aplicate minorului Savițchii Bogdan, cu adoptarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care față de ultimul să fie dispusă încetarea procesului penal, cu eliberarea de pedeapsă, cu aplicarea a uneia dintre măsurile de constrângere cu caracter educativ prevăzute la art.104 Cod penal.

3.1 În motivarea cerințelor sale procurorul apelant a invocat că:

- este necesar a fi dispusă, în temeiul art.90 alin.(6) lit.c¹) Cod penal, aplicarea față de inculpați a obligației de a participa la un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent.

- obligația stabilită de instanță față de inculpați - de a nu-și schimba domiciliul și/sau reședința fără consimțământul serviciului probațiune din raza domiciliului, este una formală și nu urmărește atingerea scopului final al pedepsei, precum și a corectării și reeducării inculpaților.

- În acest sens instanța nu a ținut cont, că Moscalet Daniil, Savițchii Bogdan, Curici Nichita, Revenco Iurie și Belous Serghei, fiind încă minori, prin comportamentul lor agresiv și violent, au comis o infracțiune gravă într-un loc public, față de alți minori, cauzându-le acestora vătămări corporale neînsemnate. Mai mult ca atât, aceștia în cadrul comiterii actelor de huliganism au folosit obiecte la aplicarea violenței față de părțile vătămate minore, procurorul considerând necesară aplicarea, suplimentar la pedeapsa stabilită prin sentință, și a obligației de a participa la un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent.

3.2 În motivarea cerințelor sale avocatul apelant a invocat că:

- prima instanța a ignorat posibilitatea aplicării față de inculpatul Savițchii Bogdan a prevederilor art.93 Cod penal - liberarea de pedeapsă a minorului, fără a ține cont în deplină măsură de criteriile generale de individualizare a pedepsei;

- în cadrul urmăririi penale și a cercetării judecătorești minorul Savițchii Bogdan a fost învinuit în faptul săvârșirii unei infracțiuni grave, însă ultimul a depus cerere privind examinarea cauzei în ordinea prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, recunoscând pe deplin vina sa, dând declarații despre cele săvârșite, căindu-se sincer;

- prejudiciul a fost restituit complet părții vătămate, fapt confirmat prin cererea lui Dabija A., care a fost anexată la materiale cauzei;

- minorul Savițchii Bogdan la moment este încă elev la Școala Profesională nr.4 din Bălți, la locul de trai și la locul de studii se caracterizează pozitiv nu se află la evidența medicului psihiatru și narcolog, este fără antecedente penale, și anterior nu s-a aflat în conflict cu legea, prin urmare, nu prezintă pericol social sporit și corectarea lui este posibilă fără a-l supune răspunderii penale, prin liberarea de pedeapsă, cu aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter educativ.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 iulie 2020, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de către procurorul în Procuratura Bălți, Olesea Cebotari și de către avocatul Janu Anatolie în numele inculpatului Savițchi Bogdan, și menținută sentința primei instanțe.

4.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, la caz, nu este necesară intervenirea în conținutul dispozițiilor sentinței, emisă de către prima instanță în privința inculpaților minori Moscaleț Daniil, Curici Nichita, Revenco Iurie, Savițchi Bogdan și Belous Serghei, or, instanța de fond justificat a aplicat inculpaților pedeapsa penală de categoria și în cuantumul menționat, totodată argumentat a fost aleasă perioada de probațiune și condițiile suspendării executării pedepsei sub formă de închisoare.

Cu referire la solicitarea procurorului apelant, privind suplinirea condițiilor suspendării executării pedepsei sub formă de închisoare stabilită inculpaților Moscaleț Daniil, Curici Nichita, Revenco Iurie, Savițchi Bogdan și Belous Serghei, cu o obligație suplimentară, prevăzută la art.90 alin.(6) lit.c¹) Cod penal - de a participa la un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent, instanța de apel a considerat drept nefondată solicitarea în cauză și în acest sens din motiv că, potrivit referatelor prezentințiale de evaluare psiho-socială a personalității întocmite în privința inculpaților Moscaleț Daniil, Curici Nichita, Savițchi Bogdan și Belous Serghei, aceștia se caracterizează pozitiv, perspectivele de reintegrare în societate a minorilor sunt mari, totodată, la rubrica „Date privind comportamentul inculpatului înainte și după presupusa infracțiune” se indică, că minorii sunt la prima învinuire, anterior nu au mai fost implicați în comiterea de fapte ilicite. Atât până cât și după învinuire au comportament prosocial, își continuă modul de viață obișnuit, sunt încadrați în procesul de studii, sunt îngrijorați de urmările procesului penal.

În acest context, instanța de apel a menționat că, perspectivele de reintegrare în societate a inculpaților minori sunt mari, aceștia având comportament prosocial, iar după comiterea infracțiunii nu au continuat săvârșirea faptelor ilegale, iar reprezentanții legali ai acestora au asigurat că vor lua măsuri și vor supraveghea comportamentul copiilor săi în vederea excluderii oricăror acțiuni antisociale. Sub acest aspect, instanța de apel a considerat că nu este necesară stabilirea față de inculpați a unei obligații suplimentare prevăzută la art.90 alin.(6) lit.c¹) Cod penal – obligația de a participa la un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent, or, inculpații se caracterizează pozitiv atât la locul de trai, cât și la locul de studii, anterior nu au manifestat comportament deviant, sunt pentru prima dată supuși răspunderii penale, fapta au comis-o în perioada minoratului, la evidența medicilor narcolog și psihiatru nu se află, iar circumstanțe ce ar agrava răspunderea inculpaților nu s-au constatat.

În ce privește dezacordul apărătorului-apelant cu soluția primei instanțe în latura pedepsei aplicate inculpatului minor Savițchii Bogdan, instanța de apel a apreciat argumentele acestuia drept neîntemeiate, or, prin prisma materialelor cauzei penale instanța de apel a ajuns la concluzia că prima instanță justificat i-

a aplicat lui Savițchii Bogdan pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, cu suspendarea condiționată a executării acesteia pe o perioadă de probațiune de 1 an.

Sub acest aspect instanța de apel, menționând prevederile art. 75 alin. (1), (2), art. 93 Cod penal, a remarcat că, pedeapsa aplicată inculpatului minor Savițchii Bogdan este în coraport cu gravitatea faptei comise, ce se atribuie categoriei de infracțiuni grave, comisă cu participarea mai multor persoane în privința a doi minori, cu aplicarea obiectelor pentru vătămarea integrității corporale, în coraport cu categoria infracțiunii, îndreptată împotriva ordinii și securității publice, precum și împotriva integrității fizice a persoanei.

Cu referire la solicitarea avocatului Janu Anatolie, vizând aplicarea în privința inculpatului minor – Savițchii Bogdan a măsurilor de constrângere cu caracter educativ în conformitate cu prevederile art. 104 Cod penal, instanța de apel a menționat că, măsurile educative expres stipulate de legiuitor în textul art. 104 Cod penal nu vor fi capabile să-l reeduce și să-l corecteze pe minorul Savițchii Bogdan, or, măsura de constrângere cu caracter educativ, nu este oportună la caz, din motiv că aceasta nu va contribui la reeducarea inculpatului, în cazul eventualei liberări de pedeapsă penală a acestuia, context în care, Savițchii Bogdan nu-și va forma o atitudine corespunzătoare față de ordinea de drept și principiile morale.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Janu Anatolie, în numele inculpatului Savițchii Bogdan, prin care invocând incidența pct. **6) , 10)**, alin. (1) a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanța de apel într-un alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale, recurentul a invocat că:

- nu este de acord cu menținerea sentinței în latura aplicării pedepsei penale, or, menținând soluția instanței de fond, instanța de apel s-a limitat doar la formulări generale specifice practic tuturor cauzelor penale, și nu la concret cauza, în care sunt vizați inculpați minori - practic copii, cu viziunile la viață în stadia de formare;

- instanța de apel a individualizat greșit pedeapsa stabilită inculpatului minor Savițchii Bogdan în partea respingerii solicitării de a înceta procesului penal, cu eliberarea ultimului de pedeapsă, și aplicarea față de acesta a uneia dintre măsurile de constrângere cu caracter educativ prevăzute la art. 104 Cod penal, or, potrivit prevederilor legale, persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia persoana a fost condamnată. Pedeapsa este echitabilă atunci când impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune;

- deși instanța de fond în sentința face referire la solicitarea apărătorilor, însă motivarea respingerii aplicării art.93 Cod penal, este expusă neclar și foarte

vag, fapt ce demonstrează că instanța de fond de-jure a ignorat criteriile generale de individualizare a pedepsei, și nu a motivat clar și explicit de ce anume nu este posibil de aplicat față de minorul Savițhii Bogdan a prevederilor art.93 Cod penal;

- instanța de apel nu a intrat în esența întrebării ridicate de partea apărării, și a dispus menținerea poziției instanței de fond fără a face careva precizări concrete, susținând că soluția instanței de fond referitor la pedeapsa aplicată este una corectă și echitabilă.

6. În temeiul art. 431 alin. (1), pct. 1¹ Cod de procedură penală, procurorul, a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru netemeinicia recursului ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sunt vădit neîntemeiate.

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 din Codul de procedură penală.

Potrivit recursului declarat, recurentul invocă drept temeiuri pentru declararea recursului pct. 6), și 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevede că o hotărâre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanțele de fond și de apel în cazul, când: **pct. 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; 10) s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;**

În acest sens, Colegiul penal constată că, motivele invocate de recurent nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Subsidiar, Colegiul penal ține să precizeze că, instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind pedeapsa aplicată inculpatului, inclusiv că a recunoscut vina, este minor și nu a mai fost judecat anterior, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și

prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 61 alin. (2), 75, 79 alin. (1) Cod penal, conform cărora la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională.

Astfel, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului minor, precum și prevenirii de săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane (*pct. 4.1 din prezenta decizie*).

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura pedepsei.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei penale în alt sens decât cel pe care îl propune recurentul este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că, instanța de apel s-a expus argumentat asupra motivelor relevante din apeluri și pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs acceptă și însușește aceste argumente, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 al hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art. 6§1 din CEDO,

obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument, cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că inculpatului i s-au aplicat pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Janu Anatolie în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 iulie 2020, în cauza penală în privința lui *Savițchii Bogdan xxxxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **20 mai 2021**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda